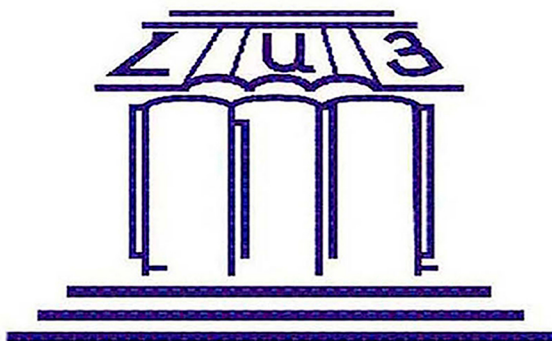

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3303

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԻՈՅԵՐ

ԿՈՄԻՏԵՍԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԾՈՒՄ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
Ռ. Կ. Ե. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԿԴՈՎԿԱՍԻ
ՅԵՐԿԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵ

3KIM
Մ-73

ԹԻՖԼԻՍ-1923.

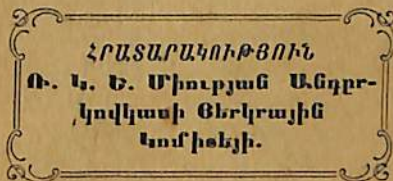
ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵՔ!

ԿՈՄԵՐԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ № 13.

3 հմմ
15-73

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՐ

2001

2010

2608
38

10833

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԶԱՐԺՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԶԲԱՂՄՈՒՆՔՆԵՐԻ
ԾՐԱԳԻՐԸ

Ժ. Տ. Գ. Խ. Պոլիգր. Բաժ. 4-րդ տպարան.

Միջազգային երիտասարդական ուրվա և Միության առաջիկա հնգամյակի առթիվ անհրաժեշտ և առաջիկա աշնանային ամիսներին լայն աշխատանք կատարել՝ միության անդամներին միության պատմությանը և ծրագրին ծանոթացնելու նպատակով: Այդ աշխատանքը պետք է առանձնապես կատարվի միության նոր անդամների շարքերում՝ վորոնց մեջ անհրաժեշտ է պատվաստել միության տրադիցիաները: Կենդրոնական կոմիտեն այդ նպատակով առաջարկում է հետևյալ մի միջոցները.

1. Միության պատմության վերաբերյալ մի շարք (առնվազն 3-4) զրույց կազմակերպել ամեն մի բջիջում՝ հետևյալ ծրագրով.

ա. զրույց—Ռուսաստանի Կոմերիտի տեղական կազմակերպության պատմությունը:

բ. զրույց—Ռուսաստանի Կոմերիտի պատմությունը. նրա նախորդները մինչև հեղափոխությունը,

1917-18 թվերին: Առաջին Համառուսական Համագումարը:

գ. զրույց—Ռուսաստանի Կոմերիտի պատմութիւնը յերկրորդ համագումարից մինչև հինգերորդ համագումարը: Ճակատներում (Ֆրոնտ) և գաղտնի ստորերկրյա գործունեութիւնը:

դ. զրույց --- Յերիտասարդական կազմակերպութիւնների պատմութիւնն Անդրկովկասում:

ե. զրույց—Յերիտասարդական Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի պատմութիւնը: Արևմտյան երիտասարդութեան շարժումը մինչև պատերազմ և պատերազմի ժամանակ:

զ. զրույց—Յերիտասարդական Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի պատմութիւնը սկսած Բերլինի կոնգրեսից մինչև Մոսկվայի կոնգրեսը: Յերկոմինտերնի զրուցիւնը ներկայումս:

Ռուսաստանի Կոմերիտի մասին խոսելիս պետք է առանձնապէս ցայտուն կերպով շեշտել կուսակցութեան դերը յերիտասարդական շարժումն ստեղծելու գործում, նրա սերտ կապը յերիտասարդութեան դեռ ևս ձևականորեն անկուսակցական կազմակերպութիւնների հետ և կուսակցութեան ղեկավարող և ուղղութիւն տվող դերը Ռուսաստանի Կոմերիտի պատմութեան բոլոր շրջաններում:

Առաջին զրույցը պետք է տարվի իբրև ներածութիւն զրույցների ամբողջ շարքի համար: Հինգերորդ զրույցը պետք է լուսաբանի գլխավորապէս Յերկոմինտերնի ներկա զրուցիւնը:

Հանձնարարվում է զրույցների շրջանն սկսել Ռուսաստանի Կոմերիտի (և վոչ Արևմտյան շարժման)

պատմութեամբ և չձգձգել, այլ բավականապէս ամփնաշատը՝ հինգ զրույցով:

Յերկոմինտերնի մասին խոսելիս հարկավոր է դիմել քարտեզի ոգնութեան— վորպեսզի բջիջների անդամները պարզ գաղափար ստանան երկրի տեղի և դիրքի մասին:

Ցանկալի յի, վոր քարտեզի վրա նշանակված լինեն երիտասարդութեան կազմակերպութիւնները: Այդ նշանները պետք է անեն իրենք բջիճի անդամները՝ իբրև ստուգումն նրանց յուրացրած նյութի: Այնուհետև «Կոմսոմոյան աշխարհի քարտեզը» պետք է ի ցույց դրվի միութիւնական և բանվորական աւելումներում:

II Վորովհետև բջիճային զրույցները հնարավորութիւն չունեն բջիճի յուրաքանչյուր անդամին մանրամասն կերպով ծանոթացնել միութեան պատմութեանը, ուստի հանձնարարվում է, հնարավոր դեպքում, զրույցների փոխարեն կամ նրանցից զատ խմբակներ կազմակերպել աւելումներին և բջիճներին կից՝ ուսումնասիրել յերիտասարդական շարժման պատմութիւնը: Այս վերջինի ծրագիրն ավելի ընդարձակ պետք է լինի, քան զրույցների ծրագիրը: Նա պիտի ընդգրկի 8-10 զրույց: Խմբակներում աշխատանքը պետք է տանեն իրենք խմբակի բոլոր անդամները սեմնարական եղանակով (տես հավելվածում խմբակների ծրագրերը և բացատրական ծրագիրն ու թեման): Բացի պատմութիւնից խմբակները պետք է ուսումնասիրեն և միութեան ծրագիրը:

Ցանկալի է կազմակերպել երկու կամ մի քանի

խմբակների ընդհանուր ժողովներ՝ խելու և մշակելու առանձնապես հետաքրքիր հարցերը:

III Միության ակումբներում պետք է կազմակերպել երկու-յեքեկ երեկույթ՝ նվիրված շարժման պատմությանը: Այդ երեկույթներից մեկը պետք է նվիրել Արևմուտքի յերիտասարդ բանվորին: Այդ երեկույթներին պետք է հրավիրել հին կուսակցականներին, վորոնք կարող են պատմել երիտասարդ ժամանակ իրենց վարած պայքարի մասին, պետք է հրավիրել նաև կոմսովի հին անդամներին, վորոնք տեղյակ են միության պատմությանը: Յերեկույթների կազմակերպությունը ցանկալի յե հարձնարարել երիտասարդական շարժմամբ զբաղվող խմբակներին:

1). Յերիտասարդական խմբակների համար զեկուցողներ ու զեկավարներ պատրաստելու նպատակով պրոպկուլլեկտիվը պետք է ոգոստոսից սկսած ձեռք դարկի շարժման պատմության վերաբերյալ հարցերի լուրջ մշակության:

Զբաղմունքների ծրագիրը մոտավորապես նույնը պետք է լինի նաև բլիճների համար, միայն հարցերն ավելի խորը պետք է մշակվեն, իսկ բլիճում ու խըմբակում կատարելիք զրույցի մեթոդիկան ավելի մանրամասն քննության առնվի:

Պրոպկուլլեկտիվը պետք է հաշվի առնի աշխատանքի ընթացքում յուրաքանչյուր զրույցի հետևանքը, վորպեսզի հնարավորություն ունենա ոգտագործել այն հետևյալ զրույցների համար:

Այս ամբողջ աշխատանքը պետք է լինի մինչև հնգամյակի տոնակատարությունը:

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԽՄԲԱԿՈՒՄ

Այս ծրագիրն ի նկատի ունի կոմսովի սոսկ անդամներից բաղկացած խմբակներ, զխավորապես քաղաքների գործարանային շրջաններից:

Զբաղմունքների տևողությունն է մինչև թվով մեկ ու կես ամիս, այսինքն մոտավորապես տասը դաս կամ 15 ժամ: Փորձը ցույց է տալիս, վոր ուսուցման ժամանակամիջոցը վորքան կարճ է լինում խմբակներում, այնքան ավելի է լինում շատ կամ քիչ չափով հաջողության և հառաջագիմության հասցնելու հավանակաթյունը:

Ծրագրի հիմնական ուղենիշները կամ կետերը.

1. Յերիտասարդական շարժումն Ռուսաստանում (4 դաս):

2. Յերիտասարդական շարժումը մյուս յերկրներում—Արևմուտքում և Արևելքում (4 դաս):

3. Յերիտասարդական շարժումն Անդրկովկասում.

4. Կոմսովի ծրագիրը (1 դաս):

Ավել մանրամասն կերպով՝ ծրագիրը բաժանվում է հետևյալ ձեռնով:

1. Յերիտասարդական շարժումն Ռուսաստանում մինչև Վ համագումարը.—Բանվոր յերիտասարդությունը և չափահաս բանվորները: Բանվոր յերիտասարդության մասնակցությունն ընդհանուր հեղափոխական շարժման մեջ ըստ Պլեխանովի: Ուսանող երիտասարդության առաջին կազմակերպությունները.—«Հարավ—Ռուսական միություն», «Հյուսիսային Միություն», «Կազանի կազմակերպություն», և այլն: Շարժ-

ման նշանակութիւնը ուսանող երիտասարդութեան շարքերում: Կուսակցութիւնը և ուսանող երիտասարդութեան կազմակերպութիւնը: Բանվորական երիտասարդութեան առաջին կազմակերպութիւնները («Յուզենդ-Բունդ», «Ապագա»): Բանվոր երիտասարդութեան խմբակները Պիտերում և Ուկրաինայում: Ի՞նչու մինչև փետրվարյան հեղափոխութիւնը չկար երիտասարդական մասսայական շարժում: Շարժումը Պիտերում (Բանվոր յերիտասարդութեան կոլեկտիվները-«Աշխատանք և լույս» «Բանվոր երիտասարդութեան Սոցիալիստական միութիւնը», ամբողջ կազմակերպութեան ճակատ մեկնելը) և Մոսկվայում («Զամոսկվեցի խմբակը և «Համամոսկովյան Միութիւնը»: «III Ինտերնացիոնալ», սեպտեմբերի 15-ի ցույցը, մասնակցութեան հոկտեմբերյան կոլեկտիվից Պրենյա և այլ ուսուցիչները, «Հետհոկտեմբերյան միութիւնը», կապը զավառների հետ) 1917—1918 թվերին: Շարժման 2 տիպերը: Առաջին Համառուսական Համագումարին ախապատրաստութիւնը և շրջանային համագումարները Պիտերում և Ուրալում: Բոլշեւիկների VI համագումարը:

Իլյոստրացիա.—Գործադուլը «Նոր-Մամարանում» և Կենիգի ֆաբրիկայում ըստ Պլեխանովի. գործադուլն Ուկրաինայում՝ «I Ընկերութեան» գործարանում ըստ Մենիսկ Ռոստովի, 1902 թվի գործադուլը և ուսանող երիտասարդութիւնն ըստ Կրամարովի, «Փոքր-Բունդի» անչափահասների հերոսութիւնը. վեճեր Աշխատանք և լույս»-ում հիմնադիր ժողովին ընտրութեան իրավունք ունեցող տարիքի մասին, Մայիսի 1-ի ցույցը Մարսյան դաշտում:

2. Կոմսոմոլը քաղաքացիական կոմիւն.—Առա-

ջին համագումարին նշանակութիւն ու աշխատանքները: Միութեան և միութիւնական աշխատանքի աճումը քաղաքացիական կոմիւն պայմաններում: Յերկրորդ համագումար: Վիճաբանութիւն յերիտարարական շարժման ձևերի մասին: Զորահավաք Կոլչակի, Դենիկինի և Լեհաստանի դեմ: Դպրոցական կոմսոմոստների միութիւնը: Գյուղը քաղաքացիական կոմիւն տարիներում: Կոմսոմոլը գաղտնարանում (պատպուլ)-Ուկրաինայում, Ղրիմում, Կովկասում, Ուրալում և Սիբիրում: Քաղաքացիական կոմիւն բացասական ազդեցութիւնը մեր միութեան վրա:

Իլյոստրացիա.—Առաջին համագումարի կազմը: Առաջին համագումարի պատգամավորները Իլիչի մոտ ըստ Բեդիմենզկու: Միութեան աճման դիագրամման՝ առաջին համագումարից մինչև երրորդ համագումարը: Հուշեր տեղական մորլիզացիայի մասին և սպանված կոմսոմոլիստների կենսագրութիւնը: Պիտերի յերիտասարդութիւնը Յուզենիչի արշավանք որերին և Պետրոգրադի պաշտպանութիւնը: Կոմսոմոլի զորահպատ գնացքը: Մարտիկ հարյուրակներն Ուրալում: Տրիպոլյան վողդերգութիւնը: Հուշեր գաղտնի (պոդպուլ) աքիստանքի մասին:

3. Պատերազմից-խաղաղութիւն.— Միութեան աշխատանքի անկումն ու նրա պատճառները: Յերրորդ համագումարը: Մեր միութեան կոմիւն բանվոր երիտասարդութեանը արտադրութեան մեջ պահելունը պատակով: Զորերորդ համագումար: Բանվոր յերիտասարդութեան դպրոցների աճումը: Ուկրաինյան ուսուցիչիցիան (ընդլիմադիր թև): Ի՞նչու մեր միութիւնը շատ դանդաղ եր հարմարվում նոր պայմաններին:

Իլլյուստրացիա. — Կրօնշտադտի ապստամբությունը և բանվոր յերիտասարդության անկայունությունը: Բանվոր յերիտասարդության դրության դիտգրամման ըստ Ստրուտինի զեկուցման: Աշխատանքի և պաշտպանության խորհրդի (СПО) վորոշումը: Դպրոցների զարգացման դիտգրամման 1922 և 23 թվերին: Շաբաթորյակներ:

4. Ռուսաստանի կոմմունիստական կուսակցության XI համագումարը յեվ նրա նշանակությունը մեր միության համար. — Ռուսաստանի Կոմսոմոլի մայիսյան համառուտական կոնֆերենցիան: Միությունը նոր պայմաններում: Միության աճումը: Մանկական շարժումն: Ռուսական միության ազդեցությունը Արևմուտքի և Արևելքի կազմակերպությունների վրա:

Իլլյուստրացիա. — Կառավարության հետ մերձեցման շաբաթը և նրա հետևանքները: Միության կուլտուրական աշխատանքի ձևերը: Նրա համար դիտգրամման: Պատանի ուսվիրանքները (Պիոներ) և Սպարտակները, ընկ. Շաքլինի առաջին մեկնումը Բերլին 1919 թ. Ս. Դալինի մեկնումը Չինաստան: Վիճաբանություն Կոմսոմոլի և կոնգրեսների տեղի մասին 1921 թվին:

Ժաննոթուլյուն. Շարժումն Ռուսաստանում կետի մասին. — Անհրաժեշտ է ձգտել վորքան կարելի է շատ իլլյուստրացիա տալ տեղական կազմակերպության կյանքից՝ հյուսելով տեղական կազմակերպության պատմությունը համառուտական երիտասարդական շարժման հետ:

Տեղական կազմակերպության պատմությունը: Բանվոր յերիտասարդության խմբակները մինչև հեղափոխություն: Ուսանող յերիտասարդության կազմակեր-

պությունը փետրվարից մինչև հոկտեմբեր: Ինչպես առաջ յեկավ Ռուսաստանի կոմսոմոլի կազմակերպությունը: Մորլիզացիա: Գաղտնի աշխատանք: Դպրոցների աճումը և հիմնական տնտեսական նվաճումները:

5. Յերիտասարդական շարժման սկիզբը Արևմուտքում. — Շարժման 2 տիպերը: Բեղիա և Գերմանիա կամ Ավստրիա: Հակամիլիտարիստական պրոպագանդա: Բանվոր յերիտասարդության դրությունը և կռիվ գործատերերի դեմ: Յերը և ինչպես առաջ յեկավ ինքնուրույն երիտասարդական շարժումն:

Իլլյուստրացիա. — ըստ Զիչերինի:

6. Շտուտգարդի 1907 թվի կոնգրեսը և նրա վորոշումները: Կռիվ հանուն ինքնուրույնության Գերմանիայում: Կուսակցությունը, պրոֆմիությունները և երիտասարդության կազմակերպությունները: Յերիտասարդությունը 1914—18 թվերի պատերազմում: Կարլ Լիբկնեխտը և նրա դերը միջազգային յերիտասարդական շարժման մեջ: 1915 թվի կոնգրեսը և միջազգային յերիտասարդության որը: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը և Արևմուտքի յերիտասարդությունը:

Իլլյուստրացիա. — ըստ Մյուլլերների և Զինսվիկի:

Բերլին 1919 թվի կոնգրեսը: Յերիտասարդության կազմակերպության նշանակությունը III Ինտերնացիոնալի առաջնալու նկատմամբ: Շարժման բնությունը Արևմուտքում առանձին յերկրների որինակներով: Յերիտասարդության Կոմինտերնի յերկրորդ կոնգրեսը և նրա «մասսաների մեջ» լողունը: Ինչու կազմակերպություններն Արևմուտքում մասսայական չեն և ինչպես են դառնալու մասսայական: Բլիճային կառույց-

վածքը և տնտեսական կուլի նշանակությունը: «Մաս-
սաների մեջ» լողունգի խորացումը յերրորդ կոնգրեսում.
միասնական ճակատը և նրա բացատրությունը: Շար-
ժումն Արևելքում:

Դիլյուստրացիա.—

Բանվոր յերիտասարդության դրությունն Արեւի-
մուտքում.— Բանվորական ուրը, դպրոց, աշխատավարձ
և այլն: Տնտեսական կուլի: Մեր հակաբախողները—յե-
րիտասարդության բուրժուական ու սոցյալ-դեմոկրա-
տական կազմակերպությունները: Կուլի ֆաշիզմի դեմ:
Միությունն ու կուսակցությունն Արևմուտքում Նոր-
վեգիայի և այլ երկրների որինակով: Ազգային մոմեն-
տն Արևելքի շարժման մեջ: Միջազգային երիտասար-
դական շարժումը և Ռուսական միության խնդիրները:

Դիլյուստրացիա.— Բանվոր երիտասարդության
դրության մասին ըստ Շելլերի:

9. Յերիտասարդական շարժումն Անդրկով-
կասում. Կազմակերպության ծնունդն՝ իբրև յերիտա-
սարդ ինտերնացիոնալիստների միություն:

Թիֆլիսի առաջին կոնֆերենցիան 1918 թվի ըս-
կզրին, վորի ընդունած դեկլարացիայի համաձայն մեր
միությունն սկսվեց կոչվել կոմունիստական:

Ժամանակավոր, կենդրոնական կոմիտեի ժամա-
նակաշրջանը: Յերիտասարդական կազմակերպության
I Անդրկովկասյան համագումարը: Միմիայն Ռուս-Յեր-
կոմմի հետ:

Շրջանային բյուրոների ժամանակաշրջանը Բաք-
վում (Ադրբեջան) և Թիֆլիսում (Վրաստան և Հայաս-
տան):

Որինականություն (լեգալիզացիա) ժամանակա-
շրջանը (և «Յերիտասարդ պրոլետար» թերթը):

Յերկրորդ Անդրկովկասյան համագումարը:

Ժամնոթություն. Առանձնապես մանրամասն ան-
ցնել տեղական կազմակերպության պատմությունը՝
լայն կերպով ոգտագործելով հին կոմսոմոլիստների
անձնական հիշողությունները:

Նյութեր—«Մպարտակ» ժողովածուն՝ հրատարա-
կություն Ռուսաստանի կոմերիտի Անդրկովկասյան
Յերկրային Կոմիտեի „Красные Выходы“-ի և մյուս
կոմսոմոլիստական թերթերի հոդվածները:

10. Կոմսոմոլի ծրագիրը. Ի՞նչու համար ե բան-
վորա-գյուղացիական յերիտասարդությունը կարիք
զգում ինքնուրույն յերիտասարդական կազմակերպու-
թյունների: Ի՞նչու ե մեր միությունը կոչվում Յերի-
տասարդական Կոմունիստական Միություն և վոչ թե
Կոմունիստական Յերիտասարդության Միություն:
Շարժման մասսայական բնույթը: Ռուսաստանի Յեր-
կոմմին բանվորա-գյուղացիական յերիտասարդության
միակ մասսայական կազմակերպությունն ե: Յերիտա-
սարդության կարիքների համառուսական ընդգրկումն:
Միությունական աշխատանքի ճյուղերը, տնտեսա-
կան, բանվոր յերիտասարդության կրթությունը, մաս-
նակցությունը սոցիալիստական շինարարության մեջ,
հանրապետության պաշտպանությունը և կարմիր զին-
վորների պատրաստումն, ֆիզիքական զարգացումն,
կոմունիստական կրթություն և դաստիարակություն;
կազմակերպչական դաստիարակություն: Մեր և կու-
սակցության փոխհարաբերությունները: Վ. Ի. Լենինը

և Ն. Ի. Բուխարինը յերիտասարդության միութեան
խնդիրները դաստիարակչական աշխատանքի մասին,
Կոմսոմոլիստի պարտականութիւնները:

Իլլյուստրացիաները պետք է լինեն անհրա-
ժեշտորեն տեղական կազմակերպութեան 2-3 քննարկի
կյանքից:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՐ

Կ Ա Ջ Մ Ե Ց

Ծ. ԱԶՆԱՎՈՒՐՑԱՆ

Պրոֆեսոր Երևաստորգու-
թյունը հանդիսանում է ապագա
դեմոստական և համաշխարհային
հեղափոխության ամենատուրը և
անհանդչելի հուրը:

Կ. ԼԻՅԱՆԵԼՈՑ.

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՆԱԽՈՐՅԱԿԻՆ

«Պատերազմն աստծու չարիքը չէ, ինչպես
կարծում են տերտերները, նա կապիտալիստա-
կան հասարակարգի զարգացման վորոշ աստի-
ճանն է, և նույնքան բնական է ու բարոյական
վորքան՝ խաղաղությունը»... Այսպես է ասել
Էնկ. Լենինը համաշխարհային պատերազմի սկզբին:

Յեվ իսկապես, 1914 թվին սկսվող համաշ-
խարհային պատերազմն այնքան էլ անսպասելի
մի զիպվածք չէր, այդ պատերազմն սպասվում
էր վաղուց, և նախ քան սկսվելը խոսվում էր
երա մասին:

— Ի՞նչ է պատերազմը:

— Պատերազմը կապիտալիստական աշխարհի
սրբյունաբերական ուժերի զարգացման արտո-
ւարդ միջոցն է:

կապիտալիստական աշխարհն ստեղծել էր տեխնիքական հսկայական ուժ, ստեղծվել էյին մեծ քանակությամբ արդյունաբերական տրեստներ և բանկերի միություններ: Յերկրի ներքին շուկան այնքան չէր սպառում վորքան արտադրում էր արդյունաբերությունը, և նոր ոգուախ, հալկելյալ արժեք ստանալու համար կապիտալիստներն այնքան էլ նպատաւոր պայմանն է չունեյին:

Յերկրի ներսում չսպառվող ապրանքի կուտակումը, անպայման վաղ թե ուշ առաջ էր բերելու արդյունաբերական կրիզիս, վորն այնքան էլ հաճելի չէր կապիտալիստների հասարակականներին: Ուրեմն, կապիտալիստներին մնում էր մի ճանապարհ գլնվել, պատրաստվել նոր պատերազմի, ոգուախ նորանոր աղբյուրներ-գաղութներ ու շուկաներ ձեռք բերելու համար:

Պատերազմի հիմնական շարժառիթն էր կռվել ամբողջ աշխարհին իշխելու համար: Բուրժուազիան պատրաստվում էր ուժգին, նա տարից տարի սպառազինում էր իր բանակը, կրկնապատկում զորքերի թիվը, և պատերազմական ընդհարումների համար շարժառիթներ փնտռում: Բուրժուական գիտության ամենալավ ուժերը աշխատում էյին մարդկանց կոտորելու նորա-նոր միջոցներ գտնել, հնարում էյին, զանազան

հեղձուցիչ գազեր, նոր սխտեմի թնդանոթներ և այլն: Նավատորմիղը բաղմապատկվել էր ու զարգացել: Իկս ցարական ու թագավորական զինատաները, իրենց երկրի կապիտալիստներից գուլված իրենց հերթին նրանք էլ պատրաստվում էյին կռվի: Չէ վոր պատերազմը միակ և ամենալավ միջոցն էր «նորին վորդորմածության» յերկրի սահմաններն ընդարձակելու համար:

Մյուս կողմից նրան պատրաստվում էյին գլմախրել և բանվոր դասակարգի լավալույն սուսջնորդները: Միջազգային կոնգրեսներում լուրջ քննության երառնվում պատերազմի հարցը:

— Ինչպես պետք է վարվելն սոցիալիստները պատերազմի ժամանակ:

1912 թ. բալկանյան պատերազմի ժամանակ, Բագելում կայացավ II-րդ ինտերնացիոնայի միջազգային համագումարը: Կոնգրեսը պարզ տեսում էր, վոր պատերազմն սպառնում է համաշխարհային բնույթ ստանալ, վորովհետեւ բալկանյան կռիվը շոշափում էր մեծ բռնակալների շահերը:

Կոնգրեսի վորոշման մեջ ասվում է. «Թող չմոռանան կապիտալիստական կառավարությունները, վոր ֆրանս-պրուսական պատերազմը ծնունդ գարձավ հեղափոխական կոմունային,

ուսույադունականը՝ լարվածության հասցրեց հեղափոխական շարժումները Ռուսաստանում: Պրոլետարները կապիտալիստների շահերի դիմադրությանը խանդի, և դիպլոմատիկական խաղերի համար միմիանց կոտորելը ամօթալի բանին համարումն:

Դեռ հիշած կոնգրեսից 5 տարի առաջ 1907 թ. Շտուտգարդում II-րդ ինտերնացիոնալի կոնգրեսին քննության առնվեց պատերազմի հարցը:

Համագումարն ընդունեց մի բանաձև վորի մեջ շեշտվում է վոր. «Եթե կապիտալիստական կառավարություններն սկսեն պատերազմել, սոցիալիստներն ամեն կերպ աշխատելու են լիկվիդացիայի յենթարկել նրան, և նրա պատճառով ստեղծված համաշխարհային տնտեսական և քաղաքական կրիզիսը ոգտագործել վորպեսզի ապստամբեցնեն ժողովրդին և այսպիսով արագացնեն կապիտալիստական հասակարգի անկումը»...

Այս վորոշումն ավելի պարզ ընդգծում է այն ինչ վոր պիտի անելին սոցիալիստները պատերազմի ժամանակ, նրանք պետք է այդ պատերազմն ուղղելին նրանց դեմ, ովքեր բարբոքել էին նրան, և դարձնելին այդ պատերազմն համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության սկիզբը:

Այսպես եր մոտավոր դրությունը մինչև համաշխարհային պատերազմը:

ՀԱՄԱԵՆԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Պատերազմն սկսվեց:

1914 թ. հուլիսին արդեն սկսվեցին ընդհանրումներ սահմանապահ զորքերի միջև:

Պատերազմելու հարցը դրվեց բոլոր երկրների պարլամենտներում. և II-րդ ինտերնացիոնալի ղեկավար այն սոցիալիստները, վորոնք Շտուտգարդում ու Բագելում դեմ էին խոսում պատերազմին — ձայն տվին նրա սկսելու ոգտին: Ամենաուժեղ սոցիալ-դեմոկրատական կազմակերպությունը - գերմանականը վոր ռալիստագում (պարլամենտ) ուներ 110 պատգամավոր. ձայն տվեց պատերազմելու ոգտին: Ռուսաստանում պատերազմական ապոլիկների քնննության ժողովից բողոքելով հեռացած 5 բոլշևիկ պատգամավորները ձերբակալվեցին և ուղարկվեցին Սիբիր:

Բուրժուազիան ամենուրեք աշխատեց նախորոք հրապարակից հեռացնել նրան, ով համարձակվում էր պարզ խոսել պատերազմի ետևության մասին:

Այսպիսով իր թիկունքն ամրացնելով — հաղթական բուրժուազիան սկսեց կռիվը: Ել ինչից

եր վախճանում վոր – սոցիալիստները վոչ միայն
չեյին խանգարում, այլ բանվորներին քարոզում
եյին երթալ, կռվել բուրժուազիայի ոգտին, զե
ել հիվ կարող եր բանվորական խավերում պատե-
րագմի բուն պատճառների մասին խոսել, կամ
պարզել, յերբ նրանց ղեկավարները ոգնության
ձեռք եյին մեկնել իրեն:

1914 թ. ոգոստոսին ղեպի խրամատներն
հոսեց միլիոնավոր բանվորների և գյուղացիների
լավան, տանելով իր հոգում խորին ատելություն
զեպի հարևան երկրի բանվորն ու գյուղացին:

Կապիտալիստական պետությունների բանա-
կով տարվեցին վոչ միայն բանվորներն ու գյու-
ղացիները, այլ սոցիալիստական կազմակերպու-
թյունները:

Ամբողջ Եվրոպան մի գժատուն եր դառել.
զիրքերով ու յերկաթալարերի ցանցերով շրջա-
պատված երկրներն իրարից բաժանվում եյին
կենդանի մարզկանց շղթաներով: Մի խելագար
սպանդանոց եր ուր վոչ չափ կար, վոչ սահման,
և վորին մասնակցում եյին մոտ 60 միլիոն մար-
զիկ: Ապա պատերազմող երկրների ներքին
կոսքը—զա իրենից մի պատերազմական լազեր
եր ներկայացնում, ամեն, ամեն բան տրվում եր
անխնա կործանարար պատերազմին.— դրծա-
րանները գավոգները միշտ ու անխոնջ՝ զիշեր

ցերեկ հրագեններ եյին պատրաստում: Վոչ մի
բան աչքից չեր վրիպում: Եվ այս բոլորը գալիս
են մեզ ասելու վոր պատերազմին միայն վաթ-
սուն միլիոն մարզիկ չեյին մասնակցում, այլ
հարյուրավոր միլիոններով: Յուրաքանչյուր ըն-
տանիքի ամենատեղ և առողջ անդամը գտն-
վում եր պատերազմի դաշտում:

Պատերազմը միշտ նորանոր միջոցներ եր
պահանջում, իսկ դրանք կարող եյին տալ մի-
միայն բանվորները: Չե՞ վոր պատերազմելող
կապիտալիստները միայն հարևանի երկրին տի-
իրելու և նրա ունեցածը հափշտակելու նպատակ
չունեյին, այլ նրանք ուզում եյին թալանել և
րենց ժողովրդին. ու թալանեցին, պատերազմա-
կան առուծախսի ու փոխառությունների պատ-
ճառով կապիտալիստների ու բանկիրների գըր-
պանները հաստացան:

Մանր բուրժուազիան քայքայվեց, բարդվե-
ցին նրանոր նալոգներ, կյանքը թանգացավ և
անտանելի դարձավ բանվոր դատակարգին:

Այս բոլոր ժամանակամիջոցում բուրժուա-
կան լրագրները, ժուրնալներն ու պարբերական-
ները գրում, տպում եյին հայրենասիրական կո-
չեր, փոտանավորներ և կաշվից դուրս գալով աշ-
խատում եյին ամեն կերպ ստեղծված շովինիս-

տական դրութիւնը իր լարվածութեան մեջ պահել:

Իսկ ֆրոնտներում, մարդկանց կենդանի շրջ-
թաները գնդակների մահաբեր սուլոցի ու հրա-
զենների վորտի տակ, շարժվում ելին մեկ ա-
ռաջ մեկ ետ, հոշոտելով միմիանց շարքերից
հարյուր հազարներով:

Բանվորներն ու գյուղացիները գնում ելին
պատերազմի դաշտում մեռնելու— իրենց բոլորո-
վին հակառակ— բուրժուազիայի շահերի և ոգու-
տի համար:

Յեւ վոչ վոք չեւ հարցնում, չեւ բողոքում
այս երևույթի դեմ:

ՈՊՊՈՐՏՅՈՒՆԻՋՄ ԵՒ ՈՐԴ ԻՆՏԵՐՆԱՅԻՈՆԱԼ

Բայց այդ ինչպե՞ս եղավ, վոր սոցիալիստա-
կան կուսակցութիւնների պարագլուխները, վո-
րոնք ուզում ելին բուրժուազիայի սկսած պա-
տերազմը պրոլետարական համաշխարհային հե-
ղափոխութեան սկիզբ դարձնել, վոչ միայն չաշ-
խատեցին այս ուղղութեամբ, այլ ոգնեցին իրենց
բուրժուական կառավարութիւններին:

— Ահա թե ինչու ամեն բան այդպե՞ս դասա-
վորվեց:

Դեռ պատերազմի նախորդակին, բանվոր

երիտասարդութեան ավելի զիտակից մասը զգաց,
վոր բանվոր դասակարգը կորցնում է իր պայ-
քարելու ընդունակութիւնը: Ոպպորտյունիզմը
վորը բուն եւ դրել սոցիալ-դեմոկրատական
կազմակերպութիւնների մեջ, զարգացավ: Կա-
մաց-կամաց կուսակցութեան և պրոֆմիութիւն-
ների ղեկավար որդաններն անցան ոպպորտյու-
նիստների կամ նրանց կողմնակիցների ձեռքը:

Ոպպորտյունիզմի ծնվելու բան պատճառը
համարվում է բանվոր դասակարգի մինչև պա-
տերազմն ունեցած դանդաղ պայքարը, և պար-
լամենտական ճանապարհներով ձեռք բերած փոք-
րիկ բարենորոգութիւնները: Իսկապէս, ոպպոր-
տյունիզմ— փոքրիկ բարենորոգութիւնների հա-
մար պայքարելու հիվանդութիւն կարելի է հա-
մարել:

Ուրիշ է բանվոր դասակարգի պահանջը,
նա երբեք չի կարող հաշտվել բուրժուազիայի
հետ, իսկ ոպպորտյունիզմը— ուզում է համա-
ձայնութեան ճանապարհ հարթել:

Ոպպորտյունիստ լինել, նշանակում է հրա-
ժարվել պրոլետարական պայքարի վերջնական
նպատակից— պրոլետարական հեղափոխութիւ-
նից և դավանել կապիտալիզմի տիրապետու-
թեան շրջանում կրիայի քայլերով զարգացող
սոցիալիզմը:

Այս հիվանդութիւնն իր ժամանակին հրապարակ հանեցին բանվոր դասակարգի լավագոյն առաջնորդները և սկսեցին բուժել: Սկսվեց ուժեղ կռիւ՝ ոսկորոտյունիստների դեմ: Բայց նա խոր արմատներ եր ձգել բանվորական խավերում, և ոսկորոտյունիզմի—բուրժուազիայի հետ հաշտվելու վոգով դաստիարակվեց մի ամբողջ պրոլետարական սերունդ: Ոսկորոտոյունիզմի առաջավոր մասը պայքարում եր կուսակցութիւններ և պրոֆմիութիւնների վարիչների դեմ: Նա առանձնապէս խոր արմատ ձգեց այն կազմակերպութիւնների մեջ՝ վորոնց ղեկավարում եր II-րդ ինտերնացիոնալը:

Պատերազմի ժամանակ ոսկորոտյունիստները ուղղակի անցան բուրժուազիայի կողմը. սկսեցին քարոզել ու պաշտպանել նրա հորինած «ագլային» ու «սրբազան հայրենիք» լոզունգները:

Բուրժուազիային հաջողվեց ենթարկել իրեն այն—վորի համար տասնեակ տարիներ կռիւ եր բանվոր դասակարգը՝ բանվորական կազմակերպութիւններն ու կուսակցութիւնները: Սոցիալ դեմոկրատական առաջնորդները բանվորական լայն խավերում բուրժուական ազդեցութիւն տալով արձանագրեցին ու պաշտպանեցին նրան:

Թե՛ չե, քանի՞ գլուխ ուներ բուրժուազիան, կամ նրա իմպերիալիստական կառավարութիւնը,

վոր կարողանար պատերազմ սկսել, եթե չդիտենար վոր սոցիալ-դեմոկրատների լիակատար աջակցութեանն և վայելելու:

Բանվոր դասակարգը պատերազմի համար կենդանի ուժի ամենամեծ աղբյուրն եր, նա կարող եր վերջ տալ պատերազմին և միևնոյն ժամանակ՝ ապահովել պատերազմական ապարատի ամբողջութիւնը: Նա այն պատերազմական գործիքն եր վորի վրա եր կենդրոնանում պատերազմող կապիտալիստական պետութիւնների ուշադրութիւնը:

Բուրժուազիան արդեն կատարելագործել եր իր զինվորական և պատերազմական տեխնիկայի միջոցները, ժանդարմների ու վոստիկանութիւն միջոցով նա խեղդում եր հեղափոխական շարժումները: Պատերազմն սկսելու համար նրան մնում եր անել մի բան—ստեղծել հասարակական կարծիք բանվորական լայն խավերում, և այդ միջոցով տիրապետել պատերազմական ամենալավ ապարատի: Յեւ շնորհիւ սոցիալ-դաւաճանների նա իր երկաթի ճիւղաններում պահեց բանվոր դասակարգի ամենագործն մասին:

II-րդ ինտերնացիոնալի ղեկավարներից շատ շատերը դարձան իմպերիալիստական կառավարութիւնների միսիստրներ, վորպէս որինակ

տիրանւոյն վանդերվելէն, Գեղը և Գենդերսոնը:

Բուրժուազիայի դեմ մղվող կռիւի ամենափայլուն և հին առաջնորդները—վորպիսիք են Կառլեյի և Պլեխանով—դավաճանեցին նրան:

Պատերազմը վոչ միայն կապիտալիստական աշխարհի այլ սոցիալիզմի կրիզիսի նշանն էր:

II-րդ ինտերնացիոնալը քայքայվեց, պատերազմի հարցը նրա համար տարածայնություններէ և բաժան-բաժան լինելու հարցը դարձաւ: Կազմվեցին պատերազմի կողմնակիցների և հակառակներին խմբակներ: Բացի ուղղակի կողմնակից և դեմ եղողներից, կազմվեց մի երրորդ-միջին ճանապարհ բռնողների խմբակ Կառլեյի գլխավորութեամբ, վոր խաղաց ամենատարբերակներէ խերի դերը:

Խոսքով պատերազմին դեմ լինելով, նա «մարքսիստական» փրագներով աշխատում էր համոզել բանվորութեան վոր պատերազմն անխուսափելի է—հետևաբար պետք է շարունակվի նա, և այլն: Երկար ժամանակ նա խաբեց բանվորութեան մինչև վերջնականապէս գլորվեց բուրժուական ճահիճը:

Այսպէս բանվորական կազմակերպութեանները զեկավարվելով սոցիալ դավաճաններով և ուղարկուածներով նեւակեցին կռիւի դաշտ

միմիանց հոշոտելու համար: Եվ վոչ-վոք պատերազմից առաջ չէր կարծում, վոր ուղարկուածները, այդպէս զգալի և խոր թունավորված լինի բանվոր դասակարգի որդանիզմը:

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՒ ՈՊՊՈՐՏՅՈՒՆԻԶՄ.

Կռվել բուրժուազիայի «ազմատենչութեան» դեմ, և դատարարակալել սոցիալիստական վոգով այս էր բանվոր երիտասարդութեան հերթական խնդիրներից ամենաառաջինը, վոր զործադրվեց կյանքում:

Հակամիլիտարիստական շարժումն ու վողին ավելի ուժեղ էր, և դասակարգային կռիւի դադաւարը ավելի վառ բանվոր երիտասարդութեան շարքերում:

Պատերազմների դեմ պայքարելու սկզբունքը կապիտալիստական բոլոր երկրների բանվոր երիտասարդութեան շրջանում մեծ հաջողութեան գտաւ: Առանձնապէս ուժեղ հակամիլիտարիստական աշխատանքներ սկսվեցին Շուտադարդի կոնգրեսից հետո:

Բայց դասակարգային զիտակչութեամբ զինված և ինքնավստահ պայքարողների դարաց հանգիստացող բանվոր-երիտասարդական կազմակեր-

պությունները վաղ թե ուշ, պետք է գրավեյին սոցիալ-դեմոկրատների և պրոֆմիությունների ուշադրությունը, վորոնք գեկավարվում եյին ուղ-պորայունիստների կողմնակիցներով:

Ուպորտյունիզմն սկսեց թեև դանդաղ, բայց զգալի կերպով իր գործը տեսնել: Յեվ համաշխարհային պատերազմի նախորդակին II-րդ ինտերնացիոնալին ենթարկվող բոլոր երկրների յերիտասարդական կազմակերպություններն անցան ուպորտյունիստ սոցիալ-դեմոկրատների ձեռքը:

Գերմանիայում ուժեղ կռիվ սկսվեց երիտասարդական անկախ կազմակերպությունների դեմ: Այդ արշավանքի գլուխն անցավ II-րդ ինտերնացիոնալի պարագլուխներին մեկը — գերմանական պրոֆմիությունների առաջնորդ հայտնի սոցիալ-դավաճան Լեգինը:

Սոցիալ-դավաճաններին ողնության ձեռք մեկնեց բուրժուական կառավարությունը վորին նույնպես ձեռնառն չեյին երիտասարդական անկախ սոցիալիստական միությունները: Նա պրոֆմիությունների ու սոցիալ-դեմոկրատների կովին նպաստեց հրատարակելով առանձին որենք երիտասարդական անկախ կազմակերպությունների դեմ:

Պատերազմից արդեն մի քանի տարի առաջ

երիտասարդական անկախ կազմակերպությունները վոչնչացան: Դեղին առաջնորդներին վերջնականապես հաջողվեց հասնել իրենց նպատակին, նրանք երիտասարդական կազմակերպություններին — գեկավարությունը հանձնեցին իրենց մարդկանց կամ ինչպես հետո կոչվեցին — իրենց «վարձկաններին»:

Յերիտասարդական անկախ կազմակերպություններն ջախջախվեցին, և նրանց ներքին կյանքը բոլորովին փոխվեց: Հնումն՝ աշխատանքներն հանդիսանում եյին վորպես բացարձակ համալիրիտարիստական պրոպագանդա, և քաղաքական աշխարհին ակտիվ մասնակցություն: Ռեֆորմիստները անամոթաբար սրանց փոխարինեցին բուրժուական «կուլտուրական» աշխատանքների, կենդրոնացնելով բանվոր երիտասարդության ուշադրությունը խաղերի և զվարճության մեջ: Վոչրնչացավ և երիտասարդության անսոսական պայքարում ունեցած արտոնությունը և դերը:

Բոլոր երկրների ռեֆորմիստները միշտ առել են, և առում են բանվոր երիտասարդության անկախ կազմակերպությունները:

Սկսվեց մի սոսկալի արշավանք երիտասարդական ուղղակիցին խմբակների դեմ, վորոնք իրենց անկախ կազմակերպությունն եյին պա-

հանջում: Բայց այդ հալածանքը չողնեց. ուսուցիչներն խմբակները հետզհետե բազմանում էին:

ԲԱՆՎՈՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏԵ- ՐԱԶՍ

Ուսուցիչները իրենց թաթը դնելով երիտասարդական կազմակերպությունների վրա, սկսեցին վոգետել նրանց զանազան ֆրազներով ու ազգային լոգոնգներով: Գերմանիայում ուսուցիչները ազգեցությունը այնքան զորեղ էր, վոր երիտասարդական սոցիալիստական խմբակներն սկսեցին կամավորական բանակներ կազմել: Գերմանիայի սոցիալիստական երիտասարդական կազմակերպության հիմնադիրներից մեկը-Լուդվիգ Ֆրանկը կամավոր զբվեց Վիլհելմի բանակում, հրապուրելով իր հետևից բանվոր երիտասարդություն լայն մասսաներին:

Բոլոր երկրների յերիտասարդական կենտրոնական որգանները գտնվում էին ուսուցիչների ձեռքին:

Բայց այս բոլորին զուգնթաց համարյա բոլոր երկրներում զարգանում էին ու բազմանում երիտասարդական ուսուցիչները: Գերմանական երիտասարդության ամենալավ մասը համապատասխան պրոլետարական պայքարի զրոշակին

վոչ միայն չհրապուրվեցին կայդեր բանակով, այլ պատերազմական ծախսերի նստատեղով ամենավճարից տոկոսներ վերցնելու պատճառով գործադուլ կազմակերպեց, վորին մասնակցեցին մոտ երկու հազար երիտասարդ բանվորներ:

Յերիտասարդական ուսուցիչներն խմբերի դեմ սկսվեց մի անողոք կռիվ, մի կողմից կռվում էր Վիլհելմի կառավարությունը իսկ մյուս կողմից ուսուցիչներն ու կենտրոնական կոմիտեն: Հակառակ այս բոլորին, երիտասարդական խմբակները զգալի կերպով բազմանում էին իսկ ուսուցիչներն ու կենտրոնները որեցոր կորցնում էր իր հեղինակություն ու անդամների մեծ մասին: Ուսուցիչներն խմբակները վոչ միայն թիկունքում, այլ նույնիսկ ֆրոնտում հակապատերազմական ցույցեր էին կազմակերպում—վախ ու սարսափի տակ պահելով կայդեր կառավարություն:

Ուսուցիչներն խմբակներին հաջողվեց գումարել համագումար, վորտեղ ընդունվեց հետևյալ բանաձևը. «Գերմանական երիտասարդության կոնգրեսը բողոքում է ազգայնություն, հայրենիքի պաշտպանություն, և դասակարգային համերաշխություն կոչված կեղծիքների դեմ, նա առաջին տեղն է տալիս միջազգային պրոլետարիատի դասակարգային կռիվին»...

Պատերազմի պատճառով կազմվեցին ոսպոր-
վիցիոն խմբակներ ֆրանսիայում, և սկսեցին
իրենց գործունեությունը:

Կարճ ժամանակամիջոցում երիտասարդա-
կան ոսպորվիցիոն խմբակներն այնքան ուժեղա-
ցան, վոր իրենց ձեռքն առան ֆրանսիական երի-
տասարդության ազգային կոմիտեյի ղեկավա-
րությունը: Այս կազմակերպությունը լինելով
ազգային, վերջնականապես ազատվել եր կուսակ-
ցության և կառավարության խնամակալությունից,
և գործելու ու տրոպագանդայի համար ունեւր
շատ նպաստավոր պայմաններ:

Նա աչքի չընկնելու համար բացարձակ չեւր
կուվում, բայց ուժեղ հակապատերազմական պրո-
պագանդա եւ մղում, և շուտով աչքի ընկավ:
Կառավարությունը սկսեց հետամուտ լինել ու
հալածել նրան:

Յերիտասարդական ամենափայլուն և հերո-
սական կազմակերպություններից մեկը կարելի
և համարել իտալականը, վոր պատերազմի հենց
սկզբից հավատարիմ մնաց պրոլետարիատի դա-
սակարգային պայքարի դրոշմին: Յերիտասարդական
կազմակերպությունն սկսեց բոլորի ցույցեւր
կազմակերպել: Նա իւր բռնած զիւրքի պատճառով
շատ տուժեց, զրկվեց իւր լավագույն առաջնորդ-
ներից:

Իտալական երիտասարդությունը հնորէիվ եւր
միայն վոր կազմվեց Բեռնի կոնֆերանսը:

Յերիտասարդական երկու լավագույն կազ-
մակերպություններ, վորոնք վերցրին կոնֆերան-
սի ղեկավարությունն ու պատասխանատու-
թյունը—Շվեյցարական ու Շվեդիական եյին:
Առաջինը հանդիսանում եւր պատերազմի
շրջանի յերիտասարդական շարժման ղեկավարը և
հիմքը, երկրորդ ահագին աշխատանքներ եւր
կատարում, բացարձակ պրոպագանդա եւր մղում
պատերազմի դեմ:

Այսպես մենք տեսնում ենք վոր երիտա-
սարդական կազմակերպությունները վիճակն եւ
նույն եղավ ինչ Ա-ինտերնացիոնալին—կենտ-
րոնական բյուրոներից բաժանվեցին ոսպորվիցիոն
խմբակները, և սկսեցին գործել անկախ: Սա-
կայն երիտասարդական շարժումն իւր կենդանու-
թյամբ, և գործնական լինելու պատճառով մեծ
զեւր խաղաց: Շատ ու շատ երկրներում երի-
տասարդական կազմակերպությունները պատճառ
գործան կուսակցությունների աջ ու ձախ թևե-
րի բաժանվելուն:

Բ Ե Ր Ն Ի Կ Ո Ն Ֆ Ե Ր Ա Ն Ս Ը

Դաստիարակված լինելով հուկամիլիտարիս-
տական վոդով և իւր հոգում միշտ փառ պահելով

կանախարհային զինակցութիւնը բանվոր երիտասարդութիւնը III-դ ինտերնացիոնալի պէս քար լուծիւն չեր կարող պահպանել. եղբայրասպան պատերազմը արդեն երկրորդ տարեշրջանին բանվոր երիտասարդութեան անաջափոր մասերը զգացին միասնական ճակատի կարիքը, և աշխատեցին համախմբուիլ:

Շնորհիվ Շվեյցարական, Իտալական և Շվեդիական կազմակերպութիւնները 1915 թ. ապրիլի 5—6-ին Բեռնում կազմակերպուեց սոցիալիստ երիտասարդական կազմակերպութիւնների կոնգրեսը: Կոնգրեսին ներկա էին 16 պատգամավոր 10 երկրներից:

Գերմանիայի, Շվեդիայի, Իտալիայի, Նորվեգիայի, Ռուսաստանի, Լեհաստանի և Շվեյցարիայի յերիտասարդական կազմակերպութիւններից. ներկայացուցիչներ կային նաև սոցիալ-դեմոկրատական զանազան կազմակերպութիւններից:

Համագումարը միացրեց 33.800 երիտասարդներին: Սակայն այս գումարն ել անհամեմատ մեծ քանակութիւն եր, վորովհետև պատերազմի պատճառով միմիանցիկ կարված շատ ու շատ երկրների յերիտասարդական կազմակերպութիւններ չկարողացան մասնակցել կոնֆե-

րենսին և ուղարկեցին միայն սրտադին շնորհաւորանքներ:

Բեռնի կոնգրեսը բացարձակ դեմ արտահայտուեց պատերազմին: Նա իր ուղղութիւնն ըսկաում է.

— «1915 թ. ապրիլի 5—6 Բեռնում կայացող սոցիալիստական երիտասարդական կազմակերպութիւնների համագումարը, վորին մասնակցում են զանազան երկրներից 10 ներկայացուցիչներ, հաստատում է Շտուտգարդի, և Բապելի և Կոպենհագենի յերիտասարդական միջազգային կոնֆերանսի վորոշումը և կոչ է անում բոլոր երկրների յերիտասարդ բանվորներին կովել եղբայրասպան պատերազմները և միլիտարիզմի դեմ:

Կոնֆերանսը ցավով ընդգծում է, վոր շատ ու շատ երկրների սոցիալիստական կուսակցութիւններ, նույնպես և երիտասարդական կազմակերպութիւնները հիշած վորոշման համաձայն չզործեցին հենց պատերազմի սկզբից»...

Դուրս գալով պատերազմի դեմ Բեռնի կոնգրեսը այնքան պարզ չեր հասկանում և հետեւաբար քաղաքականապես անքան ուղիղ չձևակերպեց իր լոգունները:

Նրա համար դեռ շատ պարզ չեր թե ինչ և նշանակում պատերազմ, նա դեռ շատ ազատ կերպով եր ըմբռնում անտեսական և քաղաքա-

կան կրիզիսի բոլոր այն խորութիւնները վորոնք ստեղծվել էին պատերազմի պատճառով:

Բայց նա պարզ հասկանում էր մի բան և ընդգծում, Վոր.՝ «Ներկա պատերազմը բոլոր յերկրների ղեկավարող իմպերիալիստների քաղաքականութեան հետևանքն է և սերտ կապ ունի կապիտալիստների քաղաքականութեան հետ» և Վոր.՝ — «Քաղաքական խաղաղութիւնը, սոցիալ գեմոկրատիայի համար՝ վորպես պրոլետարական դասակարգային կռիւ կուսակցութեան՝ մահաբեր է»:

Այսպիսով յերիտասարդութիւնը հրապարակ ւսում կուխելու պատերազմի դեմ: Այս բանը հրապարակութիւն ւսումնային նրան հետագայում քաղաքականապես ուղիղ ձևակերպել և արտահայտել իր լոզունգները:

Նա պահանջեց իրագործել կյանքում Սկանդինավյան պետութիւնների զինաթափման առաջարկը:

Յերիտասարդութիւնը տարբերվեց, պատերազմին դեմ յեղող բոլորից նրանով, Վոր նա աշխատեց խաբէից անցնել գործի, իրագործել իր լոզունգները կյանքում: Նա ամբողջովին նետվեց պայքարելու շովինիզմի, պատերազմի և միլիտարիզմի դեմ, և այդ պայքարի ամենաուժեղ ձևերից մեկն և հանդիսանում միջազգային յերիտասարդական որը:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՐ.

Բերնի կոնֆերանսում յերիտասարդութիւնը բացարձակ դեմ արտահայտվելով պատերազմին ընդունեց հոլլանդական ընկերների առաջարկած հետևյալ բանաձևը.

«Ի նկատի ունենալով Վոր, արդեն Ինտերնացիոնալի 1900 թ. Պարիզի կոնգրեսին, սոցիալ-գեմոկրատիային հանձնարարված էր միլիտարիզմի դեմ պայքարելու նպատակով կազմակերպել պրոլետար յերիտասարդութիւնը, ի նկատի ունենալով 1907 թ. Կոպենհագենում յերիտասարդական Ինտերնացիոնալի կոնֆերանսում ընդունվել է Կարլ Լիբկնեխտի ռեզոլուցիան և ընդունվել է Վոր պրոլետար յերիտասարդութեան անկախ շարժումը ամենալավ միջոցն է միլիտարիզմի դեմ, ուստի միջազգային յերիտասարդութեան սոցիալիստական կոնֆերանսը վորոշում է. Չնոք առնել անհրաժեշտ միջոցներ վորպեսզի զանազան յերկրների յերիտասարդական սոցիալիստական կազմակերպութիւնները պրոֆեսիոնալ միութիւնների ոգնութեամբ և միաժամանակ կազմակերպեն հակամիլիտարիստական յերիտասարդական միջազգային որ»...

Այս բանաձևը սկիզբ դարձավ միջազգային յերիտասարդական որերին, վորոնք այնքան մեծ

դեր խաղացին պատերազմի ժամանակ: Միջադ-
գային յերիտասարդական ուր մի սուր և վոր
ճոճվում և համաշխարհային բուրժուազիայի զը-
խին, և զսպում նրա ազահ ախորժակը:

ԲԵՐՆԻ ԿՈՆՖԵՐԱՆՍԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բերնի կոնֆերանսի նշանակութունը այն-
քան մեծ է, վոր դժվար թե կարողանանք բազ-
մակողմանի ընդգծել. բավական է ասել վոր նա.

Ա. Պատերազմի պատճառով քայքայված
յերիտ.-լնտերնացիոնալը վուրքի կանգնեց:

Բ. Վերջնականապես ազատեց Երիտասար-
դական կազմակերպությունները և պարտյու-
նիստների ազդեցությունից դարձնելով նրանց
անկախ ու զործունյա:

Գ. Միջազգային մաշտաբով նա ամենաա-
ռաջին ցույցն յնդավ պատերազմի դեմ:

Դ. Պատերազմի պատճառով ցրված յերի-
տասարդական կազմակերպությունները միաց-
րեց մի ընդհանուր զործնականության եւ պայ-
քարի լոգունդի տակ:

Ե. Նա տվեց յերիտասարդության անսահ-
ման խանդավառություն եւ կործանարար պա-
տերազմի դեմ պայքարելու ըստն յնուանդ, նա

սկիզբը դարձավ սուպագայում մղվող ըստն հա-
կամիլիտարիստական կոնֆլիկտին:

Յեւ գլխավորը՝

2. Նա հիմք դրեց մի նոր յերիտասարդա-
կան-զործնականության եւ պայքարի լնտեր-
նացիոնալի:

Բանվոր յերիտասարդության միջազգային
որերը հետագայում միմիայն պատերազմի դեմ
չեղին ուղված այլ տարեց տարի բանվոր յերի-
տասարդությունը ավելացնում եր իր որին նո-
րանոր լոգունդներ և հերոսական պայքար մը-
ղում նրանց իրագործելու համար:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՈՐԸ

Յերիտասարդության պատրաստակամություն-
ներ ու խանդավառությունն անսահման եր: Ա-
ռաջին միջազգային ուր տոնվեց մի քանի յեր-
կըներում փայլուն հաջողությամբ: Դեռ ուրվա
նախորդակին Կենտրոնական Բյուրոն հրատարա-
կեց կոչ, վորով նա դիմում եր բոլոր յերկրների
յերիտասարդական սոցիալիստական կազմակեր-
պություններին ուժգին պայքարել պատերազմի
դեմ, վորովհետև. «Բուրժուական կառավարու-
թյունները ոգտվելով սոցիալ պատրիստների հո-
վանավորությունից աշխատում են խեղդել բան-
վոր յերիտասարդության ձայնը:»

Վոր՝ «Բոլոր երկրների յերիտասարդ սոցիալիստները խաղաղություն ձեռք բերելու պայքարում ամենամեծ հերոսները պիտի հանդիսանան: Մենք պետք է անխափան պայքարենք պրոլետարիատի ազատության համար»:

Հարյուր անգամ լավ է մեռնել կապիտալիստական բանդում հեղափոխական պայքարի պատճառով. քան թե մյուս երկրների մեր դասակարգին պատկանող ընկերների հետ—պատերազմի դաշտում, կապիտալիստների շահերի համար:

—Ընկերներ, բոլոր երկրների սոցիալիստական երիտասարդական կազմակերպություններ, մենք կոչ ենք անում ձեզ հրապարակ բերել ձեր անխորտակելի կամքը—միլիտարիզմի դեմ պայքարելու համար:

1915 թ. հոկտեմբերի 3-ին մի ուր, և միաժամանակ, մենք բոլորս միասին պետք է կազմակերպենք բողոքի ցույցեր: Կոստենհագենի, Պարիզի, Բեռլինի, Ստոկհոլմի ընկերները թող լավ իմանան վոր այն ժամին երբ նրանք սոցիալիզմի և խաղաղության համար ցույցեր կազմակերպելով հրապարակ կը գան, նույնը կանենք և մենք—Սմատերգամի, Բեռնի, Բուխարեստի, Վիեննայի և մյուս քաղաքների ընկերներս»...

Կենդրոնական Բյուրոյի կոչն անհետևանք

չմնաց, նա մեծ խանդավառություն առաջ բերեց, և նրան արձագանդեցին վոչ միայն ուղղողիցիոն խմբալիները, այլ բանվոր յերիտասարդության մեծ մասը:

Առաջին ուրն առանձնապես աչքի ընկնող ցույցերով առնվեցին Սկանդինավյան երկրներում:

Ամենից ավելի ուժեղ ցույցեր եղան Շվեյցարիայում, որոնց քանակն հաշվվում է մինչև 70: Բողոքի ցույցերին մասնակցեցին կուսակցությունը և պրոֆմիությունները. ընդհանուր ցույցերին՝ 25—30 հազար երիտասարդ բանվորներ մասնակցեցին: Յրվեց մոտ 40 հազար թուրքիկներ, և տասը հազար որինակ էլ վաճառվեց Կենտրոնական Բյուրոյի որդան «Երիտասարդական Խնտերնացիոնալը»: Յյուրիխում և մի քանի ուրիշ քաղաքներում հակառակ մեծերի ցանկություն, երիտասարդությունը կազմակերպեց բազմամարդ միախնդներ հրապարակներում և զլխավոր փողոցներում:

Զնայած գերմանական ժանդարմների աջալուրջ հսկողության, և պատերազմական դատարանի վաճառի, հոկտեմբերի 3-ին երիտասարդական կազմակերպությունները մի քանի քաղաքներում կազմակերպեցին ուժեղ ցույցեր ու բողոքի միախնդներ:

Մեծ ցույցեր կազմակերպվեցին Հոլլանդիայում: Առանձնապես հիշատակելի յե Ամերիկական երիտասարդության կազմակերպած ցույցերը վորոնց մասնակցեցին մոտ 120 հազար երիտասարդ բանվորներ:

Շնորհիվ իր եռանդուն գործունեության ուժեղ պրոպագանդայի կենտրոնական Բյուրոն մինչև վերջ ել կարողացավ երիտասարդության հոգում դեպի միլիտարիզմն ու պատերազմը ունեցած ատելութունը վառ պահել:

Առաջին ցույցի նշանակութիւնն այն եղավ, վոր ընկեր յերիտասարդութիւնը խրախուսված նրա հաջողութիւնից հետագայում՝ ցույցեր կազմակերպեց ամեն ընկերութիւնների դեմ, վորոնցից նշանավոր ե 1916 զարնան ցույցերը:

ՅԻՄՄԵՐՎԱԼԴԻ ԿՈՆՖԵՐԱՆՍԸ.

Սոցիալիստական կուսակցութիւնների ու պրոլիցիոն խմբակները վորոնք բացարձակ դեմ էին պատերազմին 1915 թ. սեպտեմբերին կազմակերպեցին Յիմմերվալդում իրենց կոնֆերանսը:

Կոնգրեսին ներկա յեր և Բերնում կազմված Երիտասարդական Ինտերնացիոնալի ներկայացուցիչը:

Համագումարը շատ տարտամ բնոյթ եր կրում. վորովհետեւ, հավաքվածներն ել բաժանվեցին աջ ու ձախ թեւերի, երկուսն ել դեմ էին պատերազմին, բայց առաջինն անհարմար եր գրանուծ պատերազմը պրոլետարական հեղափոխության սկիզբ դարձնելու խնդիրը:

Ձախ թեւը, զոր կազմում էին բուլղարները — վորոնց թվում ընկեր Լենինը, Զինովյեւը, Ռադեկը և ուրիշները, — պահանջում եր ողտադործել հարմար առիթն ու պատերազմը պրոլետարական հեղափոխության սկիզբ դարձնել:

Աջ թեւն այդ բանը համարում եր «Փանտաղիա», և անհարմար եր գտնում պատճառաբանելով, վոր պրոլետարիատը թոյլ ե և հոգնած, վոր նա անկարող ե բուրժուազիայի դեմ պայքարել:

Թեւե վոչ մի համաձայնության չեկան, և կոնֆերանսի վորոշումը կոնկրետ կերպով բան չեր առում պրոլետարական հեղափոխության մասին. բայց և այնպես նա ունեցավ դարձյալ մեծ աշանակութիւն, վորովհետեւ նա բացարձակ դեմ եր պատերազմին, և սա ել մի մեծ հաղթանակ եր «ազգամատենչութիւն» հիվանդութիւնը վարակված սոցիալիստական կուսակցութիւններին համար:

Յերիտասարդութիւնն անցավ ձախ թեւի

կողմը և պաշտպանեց ուղղակի նրա պրոլետարական հեղափոխություն լողունովը:

Այս բանը հնարավորություն ավեց նրան արդեն քաղաքականապես ուղիղ ճանապարհի վրա կանգնելու և 1916 թ. նորանոր ցույցեր կազմելու ու ավելի նոր լողուններով հրապարակ իշնելու:

1916 թ. ԳԱՐՆԱՆ ՅՈՒՅՅԵՐԸ.

Միջազգային երիտասարդական տոնի հաջողությունը մեծ խանդավառություն առաջ բեցեց Գերմանիայում: Չնայած բուրժուական կառավարության և սոցիալ պարբիտաների հալածանքներին, 1916 թ. մայիսին Կարլ-Լիբկնեխտի և խեղճունդի ղեկավարությամբ Բերլինում կազմվեց հակապատերազմական հրապարակային մի հսկա ցույց:

Կարլ Լիբկնեխտը ինքն անձամբ ցրեց հակապատերազմական թուռերին:

Ցույցին հաջորդեց նրա և խեղճունդի ձերբակալությունը, փորը մեծ հուզում առաջ բերեց յերիտասարդության շարքերում: Կազմակերպվեցին հակայական ցույցեր փորոնք իրենց բազմամարդությամբ և թափով գերազանցեցին 1915 թ. հոկտեմբերի 3-ի ցույցերին:

Ամբողջ աշխարհը դղրդում եր. Իսպանիայի,

Շվեդիայի, Շվեյարիայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի և Նիդրլանդական բոլոր յերկրների յերիտասարդական կազմակերպությունները կազմակերպեցին ցույցեր. «Կորչի պատերազմը», «Էկեցե բանդարկված Կ. Լիբկնեխտը» և նման լողուններով:

Ցույցերը մի քանի տեղ—ինչպես Գերմանիայում վերջացան ուժեղ զործադուներով. բանվոր երիտասարդությունը պահանջում եր Կ. Լիբկնեխտի և խեղճունդի կատարյալ ազատությունը: Նրանց անունը հնչում եր ամբողջ աշխարհում ամենուրեք, փորտեղ կային երիտասարդ բանվորներ:

Յ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ Ո Ր Ը.

1916 թ. Սեպտեմբերի 3-ը հանդիսացավ հակապատերազմական հսկայական ցույցերի որ:

Միջազգային Բյուրոն որվա նախորդակին թողեց թուռերին, փորոնք համարյա միևնույն բովանդակությամբ ունեյին ինչ փոր առաջին որվա թուռերին ու լողունները միայն այդ կոչերում Յերիտասարդական Իստեռնացիոնալը հայտարարում եր փոր կոչին ուղղված և լինելու բանվորի յերկու թշնամիներին. բուրժուազիայի և սոցիալ-պարբիտաների դեմ փորոնք. «մինիստրական պորտֆելներ առնելով անխնա ձայն են տալիս պատերազմական ապուրիներին ողակն և

անամոթաբար լրագրներում ևս գրում ու պաշտպանում են պատերազմը, նրանք, վորոնք պատճառ են դարձել Լիբլինեխտի և Նեգլունդի ձերբակալման»... և վոր՝ «վոչ բանդը, և վոչ մի դասակարգային դատարանի վճիռը չեն կարող խեղդել մեր ձայնը»...

1916 թ. պատերազմի ամենաեռուն տարիներ, ուստի և Միջազգային Բյուրոյի կոչն արձագանգ գտավ ամեն տեղ։ Սեպտեմբերի 3-ն իսկապես վոր հակապատերազմական հսկայական ցույցերի որ դարձավ։

Յերկրորդ որվա ցույցերի հաջողության առաջին տեղը դարձյալ իտալական կազմակերպությանն և պատկանում։ Իտալական բուրժուազիան պատրաստվում եր այդ որը «պատժել» բանվոր յերիտասարդության, նա ահագին աղմուկ բարձրացրեց մամուլում, պահանջելով անպայման ձերբակալել ցուցարարների պարագլուխներին։ Մյուս կողմից կազմակերպված յերիտասարդութունը հսկայական հրապարակային ցույցեր կազմակերպեց Միլանում, Տյուրինում, Պարմայում։ Բուրժուազիան վոչ մի կերպ չկարողացավ վրեժ առնել ու «պատժել» յերիտասարդ սոցիալիստներին։

Միջազգային յերիտասարդական տոնին այս տարի արձագանգեց ամբողջ Ամերիկան։ Միայն

միացյալ հահանդներում կայացան 100 ցույցեր, վորտեղ ընդունվեց հետևյալ բանաձևը.

— «Մենք Ամերիկայի Միացյալ — Նահանգների Յերիտասարդական Սոցիալիստական Միության անդամներս, միջազգային որվա առթիվ հավաքվելով այստեղ պարտավորվում ենք բոլոր յերկրներում գտնված մեր ընկերների հետ միասին միլիտարիզմի և նրա հիմնական պատճառի՝ կապիտալիստական հասարակարգի դեմ կռվել մեր ուժերի ներածի չափ — և այս բոլոր արյունահեղության պատճառ կապիտալիզմը ու միլիտարիզմը խորտակելու համար անդուլ պայքարել»...

Հակապատերազմական ցույցեր եղան նաև Կանադայում ու մյուս յերկրներում։

Հոլլանդիայում յեղան մեծ ցույցեր։

Առհասարակ նկատվում եր վոր սոցյալ-պատրիոտներն ամեն կերպ աշխատում են բացարձակ կամ բուրժուական կառավարության ոգնությամբ ամենուրեք խեղդել բանվոր երիտասարդության ձայնը։

Տոնը մեծ հաջողությամբ տոնվեց գլխավորապես չեզոք երկրներում. — Շվեյցարիայում, Շրվեդիայում, Հոլլանդիայում, և այլն։ Հազարավոր որինակներով տարածվում եր «Յերիտասարդական-Ինտերնացիոնալը», կազմակերպվեցին երի-

տասարդական նորանոր խմբեր, Խնտերնացիոնալը մեծ համակրություն ու հարգանք եր վայելում:

Յերիտասարդական ինտերնացիոնալը զարգանում եր արագ 1916 թ. նրա անդամների քանակը կրկնապատկվել եր, նրա որդան «Յերիտասարդական Խնտերնացիոնալն» ել տարածվում եր երկու անգամ ավելի քանակով:

Առաջին և երկրորդ որերը ցույց տվին, վոր բանվոր երիտասարդության կռիվը զարգանում ե, և ուղիղ ել ձևակերպվում են նրա լուրջունգները:—Առաջին որվա «կորչի պատերազմը» լողունգին երկրորդ որն ավելացավ մի նոր լուրջունգ ևս—«կռիվ բանվոր դասակարգի միլիտարիստների դեմ»...

Սա բանվոր երիտասարդության պայքարի ամենածանր ու ամենամեծ քայլն եր այդ ուղիությամբ, միաժամանակ շատ դժվարին քայլ:

1917 Թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2-Ը

1917 թ. քաղաքական կյանքում մեծ հեղաշրջումներ եղան: Ռուսաստանում սկսվեց հեղափոխություն, իշխանությունն անցավ բանվորների և գյուղացիների ձեռքը: Ամբողջ աշխարհում խոր հուզուններ ելին տիրում, և երիտասարդական որը անցավ ավելի հաջող ու նոր լողունգ-

ներով: Չնայած վոր լայն-մասսայական բնույթ չկրեց անցած տարիների ցույցերի նման, բայց ավելի ուժգին ու յեռանդուն եղավ քան անցածները:

Բանվոր-երիտասարդությանն այս տարի ձեռք մեկնեց կին-բանվորությունը, վորն անպայման մեծ հաջողություն եր խոստանում գործին:

Ռուսաստանում կատարվող հեղափոխությունը լարեց երկու կողմերին—բուրժուազիային և երիտասարդ բանվորության, առաջինն աշխատեց ուժեղացնել իր ժանդարմական կազմն ու հալածել բանվոր երիտասարդության վորքան ուժ ունեք, իսկ երկրորդը վողեւորվեց անսահման խանդավառությամբ: 1917 թ. սեպտեմբերի 2-ը անցավ փայլուն հաջողությամբ, և բուրժուազիայի հալածանքներն ու ձերբակալությունները վոչ մի հետևանքի չըհանգան:

Բանվոր երիտասարդությունն այժմ ունեք նոր լողունգ.

«Մենք չենք ցանկանում դիպլոմատների և կառավարությունների հաշտությունը, վորը լինելու ե միայն ու միայն զաղտնի հաշտություն, մենք ցանկանում ենք ժողովուրդների հաշտությունը:

Այդ խաղաղության կարելի ե հասնել ամեն տեսակ բուրժուական կառավարությունների դեմ

կովելով, ինչպես ցույց տվեց մեզ այդ ռուսական հեղափոխությունը: Համաշխարհային պրսլետարական հեղափոխությունը միայն կարող է ժողովուրդներին խաղաղություն տալ: Բոլոր երկրների պատերազմական տուգանքների վոչնչացումը... Կարճ՝ սոցիալիզմի իրականացումը միակ ճանապարհն է ազատելու ժողովուրդներին քաղցից և աղքատությունից: Կովել, այդ նպատակի համար զոհել իր. անձն ու հողին, սա է լինելու ամեն մի սոցիալիստի առաջին և ամենասրբազան պարտքը»:

Այսպես, բոլոր երկրներում ցույցերն ընթանում էին համաշխարհային հեղափոխություն լուսնոտի տակ:

1917 թ. մեզ համար նշանավոր է նրանով, վոր առաջին անգամ Ռուսաստանի յերիտասարդությունը կազմակերպեց մեծ ցույցեր: Այդ արդեն նշանակում էր վոր ռուսական երիտասարդությունը միջազգային երիտասարդական բանակի ամենամեծ զաջնակիցն է:

1918 — 19 թ.

Միջազգային-Բյուրոյի կատարած դերը լավ զիտեր բուրժուազիան: Նա հրապարակված գաղափարն երկրներում երիտասարդության դեմ

մղած անհաջող կոնիւներից, իր միակ զենքը՝ ձերբակալությունն ու բանդը ուղղեց երիտասարդության կենտրոնական շտաբի Միջազգային Բյուրոյի դեմ:

Սկսվեցին ձերբակալություններ. բանդ նետվեց Միջազգային Բյուրոյի քարտուղար ընկ. Մյունցներեզը: Իտալիայում ձերբակալեց և աքսորվեց երիտասարդության ներկայացուցիչ—Շվեյդեն: Գերմանական երիտասարդության ղեկավար Լիրկնիխտը ու Խեյդունգը բանդումն էլին, վերջապես 1918 թ. ձերբակալվեց նաև Միացյալ—Նահանգների երիտասարդության լիազոր—ընկ. Կրուզեն:

Այսպիսով բուրժուազիան կարծես հաղթող հանդիսացավ: Բայց այդ ժամանակավորապես միայն, վորովհետև Միջազգային Բյուրոն դարձյալ սկսեց իր գործունեությունը, չնայած վոր Մյունցներեզից հետո ձերբակալվեցին նրան հաջորդող երկու քարտուղարները:

Առանձնապես ուժեղ հալածվում էին երիտասարդական կազմակերպությունները գերմանիայում:

Բայց Ռուսաստանի սլրոլետարական հեղափոխությունը սթափեցրեց բանվորական մասսաներին: Սկսվեց մի սոսկալի պայքար բուրժուազիայի և բանվորության միջև:

Պատերազմի ողակից երկրորդը դուրս եկավ Գերմանիան և ապա մնացած երկրները:

Սոսկալի եր այն ժառանգութիւնը վոր թողել եր պատերազմը: Բուրժուազիան ժամանակավորապէս ահ ու սարսափի մեջ եր գտնվում: Տնտեսական այն հսկայական կրիզիսը, պատերազմական ահապահն պարտքերը, զոհերը, նրան սարսափեցնում էին և նա զգում եր վոր մոտ ե իր որհասը:

1918-ի վերջերը և 19 թ. սկիզբը բանվորական շարժումն վառ կենդանութիւն եր ցույց տալիս Բոլորը ձգտում էին հեղափոխութեան: Կազմվեցին խորհրդային հանրապետութիւններ Բալթիկայում, Վենգրիայում և այլն:

Սակայն ինչպէս միշտ, այս անգամ ել բուրժուազիային ոգնութեան ձեռը մեկնեց II-րդ ինտերնացիոնալը, վորը նրա հետ միասին սկսեց հալածել համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխութեան գաղափարը:

— «Բուրժուազիայի հետ միասին, և ինչ գնով ել լինի՝ դեմ լինել համաշխարհային հեղափոխութեան» այս բանը դարձավ II-րդ ինտերնացիոնալի լոզունգը:

Բուրժուազիան գտնելով նրա նման մի հավատարիմ դաշնակից կամաց-կամաց ամրա-

պնդվեց, և սկսեց իր բարկութեան թույնը թափել բանվորութեան գլխին:

Մեծ արյունահեղութեամբ տապալվեցին Ռուս-հրդային Կառավարութիւնը, Վենգրիայում, և Բելլիսում Սպարտակների ապստամբութիւնը: Սպիտակ տերրորն սկսեց իր գործը, բանվոր դասակարգի դավաճանների ձեռով սպանվեցին Կ. Լիբկնեխտը և Ռ. Լյուքսեմբուրգը, բանվորական շարժումն ժամանակավորապէս պարտվեց:

Բ Ե Ր Լ Ի Ն Ի Կ Ո Ն Գ Ր Ե Ս Ը

Զնայած այս բոլորին, հեղափոխական երիտասարդութեանը միշտ անհողող ու աննվաճ մնաց, և շնորհիվ Ռուսաստանի Կոմերիտ Միութեան 1919 թ. նոյեմբերին Բելլիսում գումարվեց երիտասարդական կազմակերպութիւնների համագումարը, վորտեղ և հիմք դրվեց Երիտասարդական Կոմունիստական Ինտերնացիոնալին:

Բելլիսի կոնգրեսը հաստատեց այն վորի համար հինգ տարի շարունակ կովիլ եր բանվոր երիտասարդութիւնը՝ «պայքարել միլիտարիզմի դեմ, և աշխատել իրականացնել համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխութեան գաղափարը»:

Կոնֆերանսը միացրեց 14 երկրների երիտասարդական կազմակերպութիւններ, 219 հազար անդամներով:

Բայց պրոլետար երիտասարդութեան հեղափոխական խանդավառութեան ու պատրաստակամութեան մեծութիւնը յերևում ե նրանով, վոր երիտասարդական Խնտերնացիոնալի անդամները թիվը մի տարվա ընթացքում քառապատկիկեց և հասավ 200-ից 800 հազարի:

1920—21 թ.

Բերլինի կոնգրեսից հետո 1920—21 թ. միջազգային երիտասարդական որերը տոնվեցին նոր լողուններով, վորոնք միացրին համաշխարհային մշտաբով պրոլետար երիտասարդութեան:

Յեւ երիտափոխներնի երկրորդ համագումարն սլաքը զգալով երիտասարդ պրոլետարիատի դերը համաշխարհային հեղափոխութեան մեջ վորոշեց, վոր՝ «Բանվոր երիտասարդութեան կազմակերպութեան նպատակը լինելու ե պրոլետարական հեղափոխութեան համար ռեզերվեր պատրաստել: Կոմերիտներնացիոնալի նպատակը լինելու ե պայքարել—իր ազդեցութիւնը երիտասարդ բանվորների շրջանում հիմնավորելու համար»...

Բանվոր երիտասարդութիւնը այս բանն ամեն կերպ աշխատեց իրականացնել կյանքում: Յեւ երկու տարվա ընթացքում նա անշեղ կերպով ընթացավ, և այժմ ել ընթանում ե Կոմերիտին-

տերնացիոնալի դրոշի տակ վառ պահելով իր հոգում միշտ համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխութեան լողունը:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՐՆ ԱՅՍՏԵՂ ԵՒ ԱՅՆՏԵՂ.

Մեզ-Խորհրդային մեծ Ֆեդերացիայի բանվոր-գյուղացիական երիտասարդութեան համար. միջազգային երիտասարդական որը հաղթանակի և ազատութեան տոն ե: Մենք տոնում ենք նրան վորպես հաղթութեան տոն, և մեզ համար նա մեր շարքերը քննելու և ամրապնդելու որ ե:

Բայց այն, ինչ վոր կատարվում ե այնտեղ բուրժուազիայի և ֆաշիզմի թագավորութեան մեջ—եւրոպայում, ուր ամենուրեք, բանվոր երիտասարդութեան գլխին ճոճվում ե հաղթական բուրժուազիայի սուրը, գալիս են մեզ ասելու, վոր պրոլետար երիտասարդութիւնը միջազգային իր տոնն այնտեղ չի տոնելու այնպես ինչպես մենք այստեղ: Միջազգային մեր տոնն այնտեղ համառ կովի և պայքարի որ ե, ուր բանվոր երիտասարդութիւնը ֆաշիզմի և բուրժուազիայի սպառնալիքների հանդեպ հանդես ե բերելու իր կազմակերպութիւնն ու անխորտակելի կամքը:

4084

Պայքարել բուրժուազիայի և ֆաշիզմի դեմ
այս և լինելու մեր հերթական լուղունքը:

Մեր առաջն են դեռ պայքարի շատ ու շատ
տանջալից, բայց պանծալի ուրեր:

Մեր առաջն և սոցիալիզմը և կոմունիզմը,
վոր կերտելու յենք մենք ֆաշիզմի և կապիտա-
լիզմի փլատակների վրա:

4084

**Ռ. Կ. Ե. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ
ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՄԲ ԼՈՒՅՍ ԵՆ ՏԵ-
ՍԵԼ ՀԱՅԵՐԵՆ**

1. Կրակենք ումբակոծենք աստծուն, ազիտ-պիես 1 գործ.
2. Կանոնադրություն Ռ. Կ. Ե. Միության.
3. ԲԱՐԱՏՈՎ.—Մեր Կարմիր Բանակը.
4. ԲԼՅԱԽԻՆ.—Կարմիր աստանի ճուտեր.—20 Կ. չերվ.
5. Միջազգային Ֆերիտասարդական որ.
6. ԼԱԶՈ.—Քյուրդ Ջամի պատմությունը.—10 Կ. չերվ.

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ ԵՆ

1. ԲԼՅԱԽԻՆ.—Ինչպես են տերտերները խաբում ժողովրդին:
2. ԲԵՐՄԱՆ.—Պրոլետար յերիտասարդությունը և սեռական հարցը:

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

